

Валентина Романець
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри зарубіжної літератури
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Владислав Бомко
магістр факультету романо-германської філології
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

АНТИУТОПІЯ ДЖ. ОРУЕЛЛА ТА К. ІСІГУРО В СУЧАСНІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ КРИТИЦІ

У ХХ ст. бурний розквіт науки, небачені до цього суспільні зміни викликали стурбованість тим, куди рухається суспільство. Як зазначає сучасний дослідник Т. Н. Денисова: «When the beautiful expectations of the future gradually turned into horror the genre of the novel-warning was born, named anti-utopia» [1, p. 234].

На початку ХХ ст., а точніше після першої світової війни, безперервно починають з'являтися романи-антиутопії («Великий ризик» М. Брода, «Острів великої матері» Г. Гауптмана, «Люїзит» І. Р. Бехера, «Ми» Є. Замятіна, «Прекрасний новий світ» О. Хакслі, «На мармурових скелях» Е. Юнгера, «Місто за річкою» Г. Козака, «1984», «Скотарня» Дж. Оруелла, «Зірка ненароджених» Ф. Верфеля, «Ні. Світ засуджених» В. Йенса тощо). Треба зазначити, філософська основа цих дуже ідеологізованих романів була різноманітною. Прогностична концепція, що була вміщена в цих творах, в декотрих випадках несла в собі неспокій, попередження, а в інших безнадійно песимістичний вирок людству». Тяжка духовна криза, котру пережив Дж. Оруелл в Іспанії, обумовила генезис його політичної філософії і спрямувала письменника до головної мети – спростувати радянський міф в доступній широкому масам формі. Сучасна дослідниця І. В. Шабловська наполягає, що письменник «знайшов цю форму в жанрі антиутопії і класичної сатиричної

притчі свіфтівського зразка – і та, і інша форми надзвичайно відповідають поставленій меті» [2, с. 171].

Слід зазначити, що в цьому творі виявляється поліфункціональність, яка співіснує з рухом по шкалі часу. Так, для сучасників Дж. Оруелла «1984» – роман-пророцтво. У середині 80-х – роман про сучасність, а в наші дні читач сприймає його як роман-ретроповідь, роман-ретроспектива.

Творчість К. Ісігуро представляє надзвичайне глибоке та цікаве явище в сучасній англійській та світовій літературі. Японець за походженням, увібравши в себе основні засади англійської культури, він займає особливе місце в ній і демонструє особливий соціально-культурний варіант мультикультуралізму, приходять до його філософських передумов, близьких поетиці постмодернізму. Проблема мультикультуралізму уявляється невід'ємною від процесу ідентифікації та самоідентифікації особистості.

Дослідники творчості К. Ісігуро знаходяться на різних позиціях стосовно визначення стилю романів: чи то вони винятково англійські (А. Стовбан) чи то винятково японські (М. Кралова). А інші вважають, що в творах гармонійно вживаються як риси англійського світосприйняття, так і японського (Е. Н. Белова). Багато роздумів щодо особливостей жанрової та художньої своєрідності, тематики та проблематики творів К. Ісігуро можна побачити в дослідженнях таких фахівців, як Н. Bhabna, Е. Carro, S. Duis, G. Mason, M. Slabbert та ін.

Такий значний інтерес до творчості Дж. Оруелла та К. Ісігуро свідчить про надзвичайну актуальність, значущість творів цих видатних письменників, які перекладено на десятки мов світу. Навколо їх творчості не припиняються спори, дискусії. Вони зуміли поєднати новаторство та традиції, проблеми, надзвичайно важливі для всієї світової спільноти.

Список використаної літератури

1. Денисова Т. Н. Історія американської літератури / НАН України, Інститут літератури імені Тараса Шевченка. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2012. – 487 с.
2. Шабловська І. В. Історія зарубіжної літератури ХХ століття (перша половина). – Харків, 2008. – 402 с.